

101-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

11805
ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Παρ. Π. 102 / 1970

f.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1969 / Νοέμβριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ήξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Μελιδί*.....
 (παλαιότερον ὄνομα : *Μελιδί*.....), Ἐπαρχίας *Ἐξασιάνης*
 Νομοῦ *Μακεδονίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἑξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Μιτάκος*
Μελιδιανῆς..... ἐπάγγελμα *Διδάσκων*
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μελιδί*..... *Ἐξασιάνης*.....
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἑξεταζόμενον τόπον..... *6*..... (*ἔξ*)
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γεώργιος Γυώτσας*.....

.....
 ἡλικία *56*..... γραμματικαὶ γνώσεις *ἀπόφοιτος*.....
Δημοσιου..... τόπος καταγωγῆς *Μελιδί*
Ἐξασιάνης.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περριοχὰ προωρίζοντά διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; *ἀβάσκι*.....

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω περριοχῶν ἔπαιον ἀγροτικὰ κτήματα ; *οὐκ*.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Ἀνήκει*
ὡς..... *ἀνέκδοτον*..... *εἰς τοὺς χωρικοὺς*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένην ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *οὐκ*..... *ἑκάστον*..... *τέκνον*..... *λαμβάνει*
τὸν κτήριον εἶδος του μετὰ τὸν γάμον του.....

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἔργον καὶ γεωργία καὶ κτηνοτροφία καὶ ἀνάμεικτοι*.....
- 2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οικογένειάν των ; !.....

ὡς ἄτομα! Ἐσφίρωνται 25%
ὡς εἰς τῆς παραφυγῆς τῶν καρπῶν.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

ὡς καὶ τῶν ἄλλων.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;) *75%*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

ἔκτὸν θρησκευτικῶν ἀμεινισμῶν ἔχρησι. μοιῶν ὡς ἄνδρες μόνον μ.ε. ἀμοιβῆς εἰς εἶδος καὶ χρήμα

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;.....

ὄχι

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ἐπαίρουνται ὡς τῶν κατ' ἐπί. κ. γ.*

οἱ ἄλλοι γὰρ τῶν θρησκευτῶν.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται... *Ναί* ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

ὡς ἐργάται ὡς τεχνίται.....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; . . .

Ἄρα... βοτάνων με... ζωϊκῶν... κάλυψιν... αἰγοπροβάτων... λαθουριῶν... αλευριῶν... ζύμων...

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; . . .

Περὶ 1950

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . .

τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... ἀπὸ 1920... γεωργικὰ μηχανήματα... ἀπὸ 1950

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;... ἀπὸ τοῦ κατεργαστοῦ... ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς... ἀπὸ τῆς κατασκευῆς... ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . . .

1	4	7	10
2	5	8	
3	6	9	

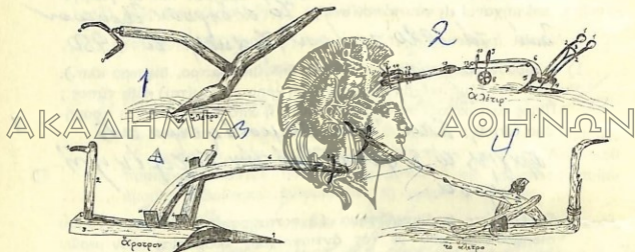

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) . . . *1950*
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ . . . *1960*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ 1950

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἐκαστὸν ἐξ ἰδίας οἰ. χωρῆς. Ἰσχυρίζουν μισὰ ἀήμερα νὰ μισοὺν βέροτρα, ἀλλὰ σὺβόρουν ἀγροί μὲ βραυκέρ.*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. *ὑπὸ κτλ?* 6. *ζρ.* 3 11.
2. 7. 12.
3. 8. 13.
4. 9. 14.
5. 10. 15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀριθμησίαν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

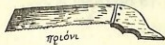
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου;

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

... ἔχρησται μορφοῦντο τοῖς ἀρότροις ...
... ἀλιδνός ...

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Διὰ τὰ ξύλα καὶ βόες διὰ τὴν σιδερένην ἰσορροπίαν καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *καὶ ἓν καὶ δύο*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦτο ἀναγκαῖος διὰ τὰ βόδια*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *σ. π. π. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

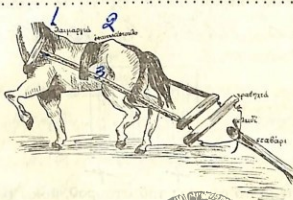
10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Λ*

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *λουριά*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *ἀπὸ ἀέκκαθεν*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *μὲ ἀρνοῖδες*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. 1) ἡ ἀριστερή, 2) δεξιά σέλας.

ζ. Ἄροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) ; 2) γυναῖκα ; 3) ἐπιτήρητης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνηθία εἰς τὸν ἵππον σας. 1) ἄνδρας, 2) γυναῖκα.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Ἐμμέναν καὶ ζεύξας καὶ ἐξείσασα σὺν τῷ καὶ βόδι καὶ μετὰ ἐξείσασα ἐναντία πρὸ τῶν ἀφείσασα.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον; Ἐμμέναν καὶ ἐξείσασα καὶ ἐξείσασα ἐναντία πρὸ τῶν ἀφείσασα καὶ ἐξείσασα ἐναντία πρὸ τῶν ἀφείσασα.

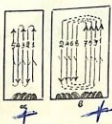
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ τοῦ ὀπίσθιου, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία). μετὰ τοῦ ὀπίσθιου καὶ ἐξείσασα ἐξείσασα ἐξείσασα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακίης) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

μέ' τὰ ζεύγη... ὡς τὰ α... ἄμ...
στ' ἄρσενος... ἔ. π. π.

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

μέ' τὰ ἀλμυρῶν... γύρω-γύρω ὡς τὸ ε.

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἄκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορῆς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

Ν. χ. λ. ... ἔ. π. π.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακίαν;

Ν. χ. λ.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον;

ἔ. π. π. ... ἔ. π. π.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί; καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

ἔ. π. π. ... ἔ. π. π.
ἔ. π. π. ... ἔ. π. π.

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
 ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ.ε. αὐτ.*

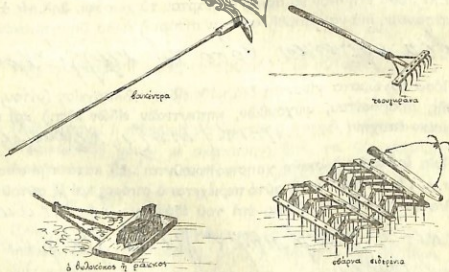
Ξύστρα καὶ ἄλλων εἰς τὴν κηρ. τ. π.
(βουκέντρο)

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα); *Μ.ε. μετὰ ἄλλων*

γυροφρέζα ἢ βουκέντρο

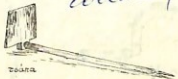
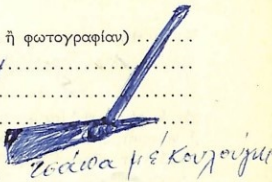
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
Παλαιὰ εἰσαγωγή
γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα
σβάρνα εἰσεργασία

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου και παραθέσατε ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν) ...

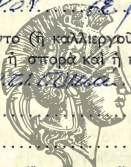

6) Ποία πρόσωπα βοηθούν τον ζευγολάτην (ή ζευγάν)εις τὸ ὄργωμα και πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὔτοι ὡς και αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

βληθη βοηθητικο οἱ ζευγογάτες και τὰ εργασια τε μερα...

7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὄσπριων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά και ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἴδους...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

τα κηρα και κοριατα και τα κηρα και κηρα...

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ή σήμερα) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλων ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές, (βραγιές) και ἄλλως.

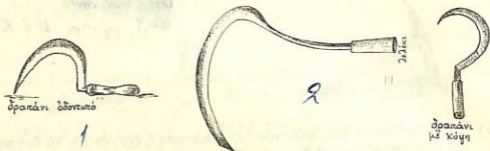
με γουρνες, γουρνες, βραγιες, δηως, με κηρα και κηρα...

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα και ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 με τὸ δρεπάνι ἢ τὸ μαχαίρι?

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΔΙΑΔΗΜΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΣ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

ἢ μὲ τὴν κόσσα
 ἢ μὲ τὸ δρεπάνι.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ἢ ὀμαλὴ... ἢ ὀδοντωτή...
 ἢ ὀμαλὴ... ἢ ὀδοντωτή...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπτά-
νια κ.ά.) .. *οἱ... εἰ. κ. γ. ρ. ο. ρ. χ. οἱ* ..

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) .. *ἔ. μ. α. φ. α. ἔ. κ. ο. ... μ. ε. ... τ. ο. ... ἡ. ε. ρ. ο. ...*
... ὁ. ρ. ὀ. β. η. ς. ... οὐ. αἱ. ... αἱ. ... ρ. ε. β. ἰ. θ. ο. κ. ...

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σίκαλις κλπ. .. *ἔ. μ. α. β. ... τ. ο. ν. ... κ. α. τ. ο. ... γ. ο. αἱ. ἰ.*
... ε. χ. ρ. ο. αἱ. ἰ. ο. κ. α. ... τ. ο. ν. ... κ. α. τ. ο. ...

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .. *ἔ. ε. ρ. ὀ. β. η. ς. ο. κ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

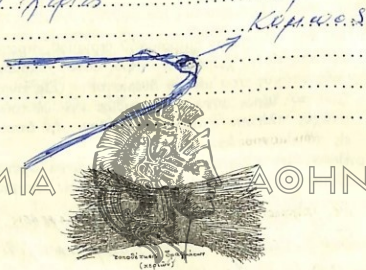
3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραχίαι,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; .. *ἔ. μ. α. β. ... τ. ο. ν. ... κ. α. τ. ο. ... γ. ο. αἱ. ἰ.*
... ε. χ. ρ. ο. αἱ. ἰ. ο. κ. α. ... τ. ο. ν. ... κ. α. τ. ο. ...

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .. *ἔ. ε. ρ. ὀ. β. η. ς. ο. κ.*

ἔ. μ. α. β. ... τ. ο. ν. ... κ. α. τ. ο. ... γ. ο. αἱ. ἰ.
... ε. χ. ρ. ο. αἱ. ἰ. ο. κ. α. ... τ. ο. ν. ... κ. α. τ. ο. ...

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἐξήκαστο... δεματιασὰ... ἀπὸ... ἀλγυ...
 μέρη... καὶ... ἐμ... ἐτα...
 ... χεριές.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πώς ἐτοποθετοῦντο;.....

Ἐφόνοντο... σάβες... (ταϊκανιές)...
 13 δεμάτια... τὰ... καὶ...
 ἔφωτα... τὰ... μετὰ...
 ... τῶνα.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

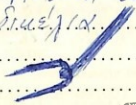
- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.

Μετὰ τὴν ἀνέκλιση
μαὶ... τὸ... φ. β. τ. κ. τ. κ. σ. ... ἡ γίνετα
... τὸν... Μ. π. ο. μ. κ. ν. α. ...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

... ἡ γίνετα... τὸ... φ. β. τ. κ. τ. κ. σ. ...
... μετὰ... δι. κ. ε. λ. α. ...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

... μετὰ... τὸν... φ. β. τ. κ. τ. κ. σ. ...
... ἀπορ. ... μαὶ... π. κ. κ. ... ἡ... ε. β. ... φ. β. τ. κ. τ. κ. σ. ...
... τὸν... φ. β. τ. κ. τ. κ. σ. ... ε. β. τ. κ. τ. κ. σ. ... ἀπορ. ...

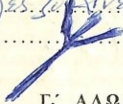
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

... Μ. π. ο. μ. κ. ν. α. ... μετὰ... τὸν... φ. β. τ. κ. τ. κ. σ. ...

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ζήρασις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ? Ε. Κούτσογλου και Γ. Μαντζιλιάνος
εἰς γέφυρας ζυγαριῶν

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. Συναρτάς

μαρτὰ τὴν μαρτὰ... ἔσαν ἀμαρτὰς...
ἔχε μαρτὰ... ἀκὴ τὸν ἀμῆν...

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεματία. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνετα ἡ τοποθέτησις εἰς σωφόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ε. Κούτσογλου

... ἐτόμοι... με... ἔσασιν...
τὰ μέσα... εἰς τὴν... ἔρχονται...

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ... Ναι... ἔσασιν...

... ἔσασιν... ἀμῆν... ἀμῆν... ἀμῆν... ἔχῃ...
... ἔσασιν...

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; ... Εἰς τὴν... τοῦ... ἔσασιν...

... εἰς τὴν... τοῦ... ἔσασιν...
... εἰς τὴν... τοῦ... ἔσασιν...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Ὁ... κρισιότερον... μέγιστον... εἶχεν
 ἢ... παιδείας... τὸ... ὑπό... ἀ... ἄ...*

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ...
*Ἀπὸ... τοῦ
 Ἀπριλίου... μέχρι... τοῦ 15 Ἀπριλίου.*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) . . .

*ἔσονται... καὶ
 να... τοῦ... τοῦ...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπίσκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μίγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) . . .

*ἔσονται... καὶ...
 καὶ... εὐκαταστάτως με...
 ἀπὸ... ἰσομετρίας.*

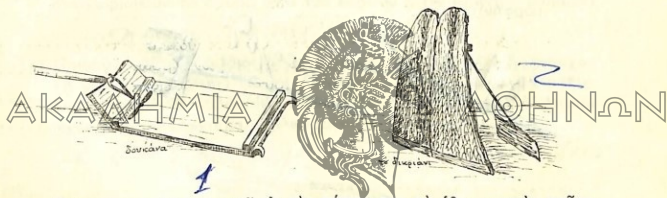
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...

*π.χ. ...
 ὑπερ... ἄνω... μέχρι... τοῦ
 Ἀπριλίου.*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

τες καί, σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα) *Εξάνετρο
μακ. οὐδ. σὺντο. ρ.ε. ἄμφω ἀφαιρέσιαι
φαιφίς... σὺντο...*

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνη, βλωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἄπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*ἡ ἀχρησιμοποίητο ἢ δουκάννα
ἢ ἡ ἀπὸ δικριάνη 2 τῆς ἐλευθέρως*

8) Από ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

*ἄρχεται... μέχρι τοῦ μεσημέρι...
 αὐτῶν... ἔπειτα...
 ἔπειτα... ἄρα...
 ἄρα... ἐξήκωτα...
 τῶν ἀμασῶν... καὶ τῶν Τιβάρων...*

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπουσ στάχους ;

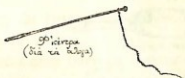
Ναί

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα),

*Ναί... εὐχρηστοῦ μὲντρι...
 εὐχρηστοῦ μὲντρι...
 εὐχρηστοῦ μὲντρι...*

15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ένός άπλώματος, δηλ. ένός στρώματος σταχύων έντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν

..... *στρώσιμο*
 έπανερέμι (εργασία)

16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθοῦν διά νά άποχωρισθοῦν τά άχυρα άπό τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

..... *χαμί (εργασία)*

17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπηρεχον (ή ύπάρχον άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αίτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωγιάτες), οί όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελάμβανον τον άλωνισμόν

..... *οι μαδένια άρχιζε διά δικά του*

18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπηρεχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού άπό τους στάχυσ' π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

..... *Ξυλοσανίτομο μέσον οί κριτες*
 (σίμαρις)

19) 'Ο κόπανος ούτος πώς έλέγετο' έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο' πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τó σχήμά του ;

..... *Ξυρίνα ξύλα*
 αυλάσιν
 60. πόντων

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)...

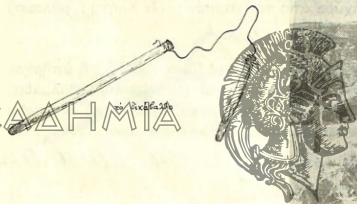
*ἐγίνετο εἰς τὴν αὐλὴν...
ἀλλὰ περισσότερο χιτῶν λείψα...*

κόπανος στρωγιάλι

ξύλο καμωμένο διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ χωροῦ ὀρεινῶν...

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο ἴδιον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; ...

εἰς τὴν αὐλὴν... εἰς τὴν αὐλὴν... εἰς τὴν αὐλὴν...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. Ἐ. Ζ. Κ. Ν. Α.

Ἐσθραμίζε... σιμῶν... καὶ... ἀρχι...
... τὸ... χι... χι... σια...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Ἐξέχιστο... καρποσ... καὶ... ἔτο...
... τὸ... εἰσόδος...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἄνδρες

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Ἐξέχιστο... εἰς... (ἐξέχιστο) καὶ...
Ἐξέχιστο... εἰς... τὰ... τὰ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... μετὰ τὸ ἐριμόνι

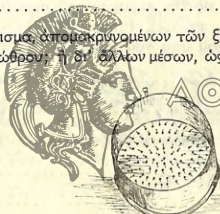
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσμα, ἀποσκρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

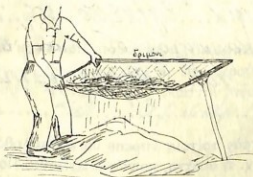
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον παλιῶν Ἑρμιόων

κόθρος ἢ ἀριλόφος

ἐριμόνι

νων μετὰ διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς στωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ στωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ στωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ στωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Εἰνέκετο στωρόν... ἐργαλεῖον...
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
 ΑΘΗΝΩΝ
 γιὰ τὸ στωρόν...

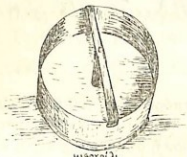
8) Ἄλλὰ ἐθιμα πρότου νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Τὸ τρίγωνον εἰνέκετο μετὰ τὴν ἐξέλιξιν
 τοῦ καρπολογίου καὶ ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν
 τὸ βάρος τοῦ παραχρημένου ἀπὸ τὸν...

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

*ήταν τὸ μὲν β. γ. ἢ παραρ!
τὸ π. δ. ἄριστο!*

μίσκοιλε

κούπιοις

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλώνιαστικό κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) *ήταν τὸ μὲν β. γ. ἢ*

παραρ! ... ἢ τὰ τὸ ἄλωνι δ.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπινη ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) *ὅλα ἀμφοτέρω!*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

φανός

β'. 1) Ποιοί ανάπτουν τήν πυράν ; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;

Τά ξύλα έμάζωναν οί νέοι μας.
Έβράζωναν όλοι έξω.

2) Ποίος ή ποιοί συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποιον μέρος ; ... οί νέοι
τά έσυρναν από τά έσείματα.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Έμαζέοντο ωσείως μας ευαλόνησον
ωσεί δα κρέμα. Τά ξύλα δέ υπαικούσαν
τό άνταφο μας. Έμαζον ένα ξύλο καί τήν
καύση αλά καί μέλιμα τά ξύλα.

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, έφορια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα ...

τραγουδιό, χοροί
μας άσματα εωάνη εωότιν
φωτιή. Τά περισσότερα τραγουδιό
ήταν εωαυμα.

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερή)

Έρίκοντο ωσείματα τής φωτιή.
Όσοι οί γέροι, νέοι μας νέες έφάρμεν
γύρω άπό τήν φωτιή μας. Οί ζελας
φύγοντας έμενον συγχυρεμένον έμα.

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἀνάβονταν εἰς ἀσπίδα καὶ ξυμάζε
χειρονιά· ἠδὲ καὶ ἄλλα· να φερα αἱ
αἱ ἀσπίδες, διατί· ἡ νύκτα ἐξέφυγε ἔπειτα
αἱ ἀσπίδες· ἠδὲ καὶ ἄλλα· ἡ γὰρ ἔγινε
εὐφραδία· ἠδὲ καὶ τὰ γυμναστικά
τὰ ἀσπίδα ἔδιναν καὶ ἔωρναν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ